

Aan: Rechtbank Overijssel te Zwolle
Van: P.K.T.J. van Buitenen, lid stichting Expertgroep Klokkenluiders
 Geboren 28 mei 1957 te Breda
Betreft: Zitting 7 januari 2016, 12u00m – **ZWO 15 / 1795 AW PRM**
 Rapport voorlopige bevindingen maatschappelijk belang WOB aanvraag
 BIZ rapport 25 augustus 2004 – Strafonderzoek Vuurwerkrap Enschede
Plaats, datum: Breda, dinsdag 22 december 2015, 23u46m.

Rapport voorlopige bevindingen bij WOB-verzoek inzake:

BIZ-rapport 25 aug. 2004

n.a.v.

feitenonderzoek rijksrecherche over
het strafonderzoek van de Vuurwerkrap Enschede

Inhoud

1.1	Review strafrechtelijk onderzoek vuurwerkrap: dossiers.....	2
1.2	De conclusies van de overheid en de strafvonnissen.....	3
1.3	Tussentijds rapport voorlopige bevindingen.....	3
1.4	Enkele voorlopige bevindingen	4
1.5	BIZ-hypothese: Bewuste misleiding van de rechter	5
1.6	Rijksrecherche: Waarheidsvinding niet leidend	5
1.7	BIZ-commentaar: de 'niet-verzonden' brief	8
1.8	Maatschappelijk belang rapport BIZ, 25 augustus 2004	8
1.9	Conclusie, voorbehoud, toelichting en ondertekening.....	9
1.10	Eindnoten	10

1.1 Review strafrechtelijk onderzoek vuurwerkcramp: dossiers

Naar aanleiding van:

- een verzoek gedaan door ex-rechercheur en voormalig lid van het Tolteam van de politie Twente, Jan PAALMAN,
- het onverwachts beschikbaar komen van tot dan tot geheim gehouden documenten van de rijksrecherche en Bureau Interne Zaken politie Gelderland-Midden,

heeft de stichting Expertgroep Klokkenluiders¹ opgedragen aan Paul van BUITENEN, lid van de Expertgroep voornoemd, een deskreview uit te voeren naar de strafrechtelijke dossiers van de vuurwerkcramp. Deze review vond plaats vanaf juni 2014, is nog niet afgesloten en gebeurt op basis van onder andere, maar niet uitsluitend, de volgende documenten:

- Digitale strafrechtelijke dossiers contra de toenmalige verdachten: André De VRIES, Ruud J. BAKKER en Willy PATER. Deze strafdossiers zijn niet openbaar.
- De uitspraken, vonnissen en arresten van rechtbanken, gerechtshoven, Hoge Raad en Raad van State. Deze uitspraken zijn openbaar.
- De persoonlijke papieren en digitale aantekeningen van ex-Tolteam rechercheur Jan PAALMAN. Deze aantekeningen zijn slechts voor een klein gedeelte openbaar.
- De rapportages van acht rijksinspecties n.a.v. de vuurwerkcramp. Deze zijn gepubliceerd in januari 2001 en zijn dus openbaar.
- De rapportage van de Commissie Onderzoek Vuurwerkcramp, de commissie Oosting. Deze is gepubliceerd op 28 februari 2001 en is dus openbaar.
- De getuigenverklaringen afgelegd voor de Commissie Onderzoek Vuurwerkcramp. Deze verklaringen zijn niet openbaar, behoudens enkele uitzonderingen.
- De rapporten van het Nederlands Forensisch Instituut. Deze zijn niet openbaar.
- De vastleggingen op papier, foto, film en digitaal van de in de jaren 2000 en 2005 gehouden vuurwerkproeven in Duitsland, Polen en Oostenrijk. Deze vastleggingen zijn gedeeltelijk openbaar.
- De rapportages over de vuurwerkcramp Culemborg². Naast de openbare rapportages waren ook de niet openbare technische rapportages beschikbaar.
- Het rapport van de rijksrecherche uit juni 2004. Dit rapport is alleen in geanonimiseerde vorm en zonder bijlagen openbaar gemaakt³. De niet-geanonimiseerde versie (die niet openbaar is) was ook beschikbaar voor de review.
- De getuigenverklaringen afgelegd in 2004 bij de rijksrecherche⁴. Deze zijn niet openbaar.
- De tussenrapportages van Bureau Interne Zaken Gelderland-Midden. Deze zijn openbaar.
- De getuigenverklaringen afgelegd in 2003 bij het Bureau Interne Zaken⁵. Deze zijn niet openbaar.
- De Kamerbrieven van de regering, Kamervragen en de bijbehorende ministeriële antwoorden met betrekking tot het strafonderzoek van de ramp. Deze zijn openbaar.
- De gepubliceerde persartikels en een negental boeken of hoofdstukken die zijn geschreven over de ramp⁶. Deze zijn openbaar.
- De correspondentie van oud-rechercheur J. PAALMAN en ex-directeur R.J. BAKKER van S.E. Fireworks met de onderzoeksteams van Esaltato, VerEsal, Daslook, de Nationale Ombudsman en de Onderzoeksraad Integriteit Overheid. Deze is niet openbaar.

1.2 De conclusies van de overheid en de strafvonnissen

De vuurwerkramp in Enschede van 13 mei 2000 kostte aan 23 mensen het leven en veroorzaakte bijna 1.000 gewonden. Bovendien werd een hele woonwijk weggevaagd en was er voor 1 miljard gulden materiële schade⁷.

Door de Nederlandse overheid zijn in de periode 2000-2014 talloze onderzoeken naar de schuldvraag van de ramp uitgevoerd. De daarbij betrokken instanties waren o.a.: de Commissie Onderzoek Vuurwerkramp onder voorzitter Oosting, het Tolteam van de politie Twente, het Openbaar Ministerie Almelo, het Nederlands Forensisch Instituut (NFI), TNO, de rijksrecherche (tweemaal), acht verschillende rijksinspecties, Bureau Interne Zaken politie Gelderland-Midden, diverse andere politiekorpsen en arrondissementen van het Openbaar Ministerie, het College van procureurs-generaal, de Nationale Ombudsman en de Onderzoeksraad Integriteit Overheid. Daarnaast zijn er vele rechtszaken aangespannen en juridische procedures gevolgd, o.a. bij de rechtbanken in Almelo, Zwolle en Den Haag, de gerechtshoven in Arnhem en Leeuwarden, alsmede procedures voor de Hoge Raad (civiel- en strafrecht) en de Raad van State (bestuursrecht).

Bijna al deze instanties kwamen tot de eensluidende conclusie dat de overheid op correcte wijze het strafonderzoek heeft uitgevoerd en daarbij de juiste conclusies heeft bereikt.

De eerste conclusie van de overheid is dat een brandstichter (André De VRIES) schuldig is aan meervoudige opzettelijke brandstichting de dood ten gevolge hebbend. Hij kreeg in eerste aanleg bij de rechtbank te Almelo 15 jaar gevangenis (2002)⁸. Deze conclusie is door het gerechtshof in Arnhem verworpen wegens ondeugdelijke bewijsmiddelen en de verdachte is vrijgesproken van alle aanklachten (2003)⁹.

De tweede conclusie van de overheid is dat het bedrijf S.E. Fireworks vof door de opslag van 'Te-veel-en-te-zwaar' vuurwerk, gevestigd zijnde in een woonwijk, zonder daarbij alle in Nederland voorgeschreven veiligheidsvoorzieningen te treffen, bewust het risico heeft genomen van de ramp en daarom veroordeeld wordt voor het leiding geven aan dood door schuld. Daar waar in eerste instantie de rechtbank Almelo het Openbaar Ministerie niet volgde in haar strafeis en slechts overtredingen van de milieuwetgeving constateerde, is het gerechtshof Arnhem wel meegegaan met de eis 'dood door schuld'. De straf is door het hof overigens gematigd tot één jaar gevangenisstraf voor beide mede-eigenaren BAKKER en PATER, omdat er volgens het hof geen sprake was van boos opzet, en ook omdat de medeschuldigen aan de ramp (met name de overheid) onbestraft blijven¹⁰.

1.3 Tussentijds rapport voorlopige bevindingen

Uit de anderhalf jaar durende review voor de stichting Expertgroep Klokkenluiders, komen bevindingen die sterk afwijken van die van de overheid. Deze worden opgenomen in een gedetailleerde eindrapportage, die in het eerste kwartaal 2016 zal verschijnen¹¹. Gelet op de ernst van deze bevindingen en gelet op de relevantie ervan voor het WOB-verzoek gedaan naar het rapport van BIZ van 25 augustus 2004, worden nu tussentijds een aantal voorlopige bevindingen gepresenteerd ten behoeve van de oordeelsvorming door de rechtbank Overijssel te Zwolle, in procedure ZWO 15 / 1795 AW PRM.

1.4 Enkele voorlopige bevindingen

Ten behoeve van de beoordeling van het WOB-verzoek voor openbaarmaking van het BIZ-rapport 25 augustus 2004, in beroep dienende voor de rechtbank Overijssel te Zwolle, volgen hierna enkele van de voorlopige bevindingen uit de review van de strafrechtelijke dossiers van de vuurwerkramp Enschede:

1. De verdenking bestaat dat bij het strafrechtelijk onderzoek en de bewijsvoering tegen de van brandstichting verdachte André De VRIES, leden van het Tolteam van de politie Twente en van het Openbaar Ministerie Almelo bewust de rechtelijke macht hebben misleid¹². Er zijn in de review meerdere aanwijzingen gevonden dat er mogelijk sprake is geweest van gecreëerde bewijsmiddelen en daardoor van een gecreëerde verdachte¹³.
2. De onderzoekstrajecten naar de medewerkers en een van de oud-eigenaren van S.E. Fireworks zijn voortijdig¹⁴ afgebroken op het moment dat het strafonderzoek zich volledig richtte op de verdachte De VRIES.
3. Het strafrechtelijk onderzoek naar de rol van de (gemeentelijke) overheid, waarbij meerdere ambtenaren zijn verhoord in de hoedanigheid van verdachte en waarbij voor de overheid belastende verklaringen zijn afgelegd, is voortijdig afgebroken¹⁵.
4. Op het moment dat de beslissing werd genomen om de overheid in principe niet meer strafrechtelijk te vervolgen, is dit niet meteen aan het Tolteam meegedeeld. Het Tolteam zette nog enige maanden het onderzoek voort, terwijl al vaststond dat de onderzoeksresultaten van het Tolteam nooit tot vervolging zouden leiden door het Openbaar Ministerie.
5. Na de vrijspraak van verdachte André De VRIES, zijn de eerder voortijdig afgesloten onderzoeken niet meer hervat. Officieel werd meegedeeld dat hervatting van het onderzoek niet nodig was, omdat alle aanwijzingen reeds volledig waren uitgerechercheerd¹⁶.
6. Het rijksrecherche rapport naar de bevindingen van het Bureau Interne Zaken Gelderland-Midden, dat leden van het Tolteam en het Openbaar Ministerie de rechterlijke macht bewust hebben misleid, is aantoonbaar op ondeugdelijke wijze tot stand gekomen¹⁷. Verder zijn er aanwijzingen gevonden dat er door de rijksrecherche naar een eindresultaat is toegewerkt¹⁸.
7. Er zijn meerdere aanwijzingen gevonden dat het College van procureurs-generaal zich op subjectieve gronden met het strafproces heeft bemoeid¹⁹.
8. De overheid heeft met gezochte en oneigenlijke argumenten vele WOB-verzoeken, naar documenten met betrekking tot de waarheidsvinding bij de ramp, afgewezen²⁰.

Bij de huidige stand van de review luidt de voorlopige conclusie dat de onafhankelijkheid van de gevoerde strafrechtelijke onderzoeken naar de vuurwerkramp wordt betwist. Deze onderzoeken zijn op subjectieve gronden gevoerd en leiden naar een gewenst resultaat. Hierdoor hoeft de overheid geen foutief handelen of nalaten toe te geven en kan zij daarom niet aansprakelijk worden gesteld voor de schade van de ramp.

De nog uit te brengen deskreview concludeert dat de antwoorden van de Nederlandse overheid op de schuldvraag van de vuurwerkramp onjuist zijn en dat er nader onderzoek ingesteld moet worden. Gelet op de bevindingen van deze review wordt een onderzoek door de Tweede Kamer aanbevolen²¹, met een verhoor van getuigen onder ede.

1.5 BIZ-hypothese: Bewuste misleiding van de rechter

Het Bureau Interne Zaken (BIZ) van de politieregio Gelderland-Midden begint aan zijn opdracht met als een van de doelstellingen om eventueel laakbaar gedrag van de beide klokkenluidende Tolteam-rechercheurs – J. PAALMAN en C. De ROY van ZUYDEWIJN – te identificeren²². Gedurende het onderzoek vinden de BIZ onderzoekers, die afkomstig zijn uit een andere politieregio dan de politie Twente, echter niet zozeer disfunctioneren van beide melders, maar juist een bevestiging voor de door de melders gedane beschuldigingen aangaande het bestaan van een tunnelvisie. Ook vindt BIZ sterke aanwijzingen dat er sprake is van nog ernstiger onregelmatigheden.

Zo komt het BIZ in zijn laatste tussenrapportage tot de zeer ongebruikelijke werkhypothese die stelt (citaat): *“Verantwoordelijken en uitvoerenden binnen het strafrechtelijk onderzoek contra de verdachte A.dV. hebben binnen dit strafrechtelijke onderzoek opzettelijk de rechterlijke macht misleid.”* Deze werkhypothese zou volgens het BIZ het uitgangspunt moeten zijn van een uitvoerig strafrechtelijk vervolgonderzoek²³.

Uit de review is gebleken dat, ondanks beweringen van het tegendeel door de betrokken instanties van de Nederlandse overheid, deze werkhypothese van BIZ nooit met bewijs is weerlegd in enig vervolgonderzoek. Ook na het uitkomen van de resultaten van het Rijksrechercheonderzoek in juni 2004 (zie hierna) blijven de BIZ-onderzoekers bij hun mening²⁴. Uit onvrede, onder andere met de afwikkeling van dit onderzoek, heeft de leider van het BIZ-onderzoek uiteindelijk de Nederlandse politie verlaten met een financiële compensatie, en is hij geëmigreerd²⁵. Hij is alleen bereid te getuigen wanneer hij daartoe bij wet verplicht wordt. Dit laatste geldt ook voor zijn toenmalige medewerkers binnen het BIZ-onderzoek²⁶.

1.6 Rijksrecherche: Waarheidsvinding niet leidend

In opdracht van toenmalig minister van Justitie DONNER en het College van Procureurs-generaal heeft de rijksrecherche (RR) het BIZ-onderzoek afgebroken en opnieuw gestart.²⁷ Dit RR onderzoek wees uit dat er voor de BIZ-werkhypothese geen enkele basis is gevonden. Sindsdien wordt door de politie, het Openbaar Ministerie, de gerechtelijke macht en alle bevoegde bewindspersonen stelselmatig verwezen naar dit RR-rapport om aan te geven dat er geen onregelmatigheden zijn gebeurd binnen het strafrechtelijk onderzoek naar de vuurwerkcramp²⁸. Dit beeld kon in stand blijven zolang dat de volledige versie van het RR-rapport met bijlagen door de overheid geheimgehouden kon worden. Echter met het onverwacht beschikbaar komen van deze documenten voor de review²⁹ konden de handelwijze en conclusies van de rijksrecherche worden getoetst in deze review.

Het blijkt dat de rijksrecherche op vele gebieden professionele fouten heeft gemaakt tijdens het onderzoek. Deze fouten zijn zelfs zo ernstig dat men zich op basis hiervan in rede kan afvragen of het RR-onderzoek wellicht op subjectieve gronden is uitgevoerd. Zo heeft de rijksrecherche geweigerd om de meest kritische getuigen te horen, terwijl die door BIZ wél waren verhoord³⁰. Alleen dit blote feit garandeert reeds een andere onderzoeksuitkomst. Verder heeft de rijksrecherche verzuimd om dóór te vragen op ernstige anomalieën in de chronologie van de gebeurtenissen, wanneer die naar boven kwamen tijdens hun onderzoek³¹.

Tekenend voor de wijze waarop de rijksrecherche haar conclusies bereikt en niet bloot wenst te staan aan toetsing is de manier waarop de BIZ-onderzoekers door hen worden behandeld en buiten het onderzoek worden gehouden. De rijksrecherche presenteert haar rapport onder geheimhouding. De BIZ-onderzoekers proberen vergeefs bij de verantwoordelijk Officier van Justitie verantwoording te vragen voor de bereikte conclusies (die volgens BIZ niet kunnen kloppen), maar zij krijgen géén inzage in de conclusies van de RR, noch in de wijze waarop deze conclusies door de RR zijn bereikt.³²

Het rijksrechercheonderzoek uit 2004 kan hiermee worden geduid als een bewust oncontroleerbaar gehouden operatie, waarbij het kennelijk de bedoeling was om de uitkomsten van het Openbaar Ministerie en het Tolteam te bevestigen³³. Deze review heeft uitgewezen dat de bevindingen van de rijksrecherche zijn gebaseerd op dusdanig niet-professioneel en incompleet verricht onderzoek dat *'opzettelijk nalaten'*³⁴ door de rijksrecherche niet langer kan worden uitgesloten. De bevindingen van de rijksrecherche zijn door dit nalatig handelen te kwalificeren als misleidend en in strijd met de waarheid. Gebleken is dat de rijksrecherche niet heeft gezien (of willen zien) dat er wel degelijk een basis was voor de door hen te onderzoeken hypothese van BIZ omtrent de bewuste misleiding van de rechterlijke macht door Tolteam en Openbaar Ministerie.

Deze misleidende bevindingen van de rijksrecherche hebben zéér verstrekkende gevolgen gehad. Bij iedere beoordeling van nieuwe aanwijzingen grijpen de officiële instanties steeds weer terug naar deze foutieve bevindingen van de rijksrecherche. Daarmee is de rapportage van de rijksrecherche 'de facto' een ijkpunt geworden waarmee ieder nieuw verzoek, om een onderzoek te openen naar de mogelijke onregelmatigheden die zich tijdens het strafonderzoek naar de vuurwerkramp hebben afgespeeld, afgewezen kan worden.

Tevens is in deze review gebleken dat alle overheidsinstanties waar een WOB-verzoek wordt ingediend om inzage te krijgen in de rapportages met bijlagen van BIZ (16 november 2003), rijksrecherche (juni 2004) en de aanvullende rapportage van BIZ (25 augustus 2004) unaniem inzage weigeren in deze stukken. Hiermee wordt feitelijk voorkomen dat gefundeerde kritiek mogelijk wordt op de onderzoeksbevindingen van de rijksrecherche.

De gevolgen van dit handelen (de geheimhouding van de BIZ- en RR-bijlagen, gecombineerd met het genoemde gebruik van de RR-rapportage als ijkpunt) zijn verregaand en van grote maatschappelijke betekenis. Zo kon door simpele verwijzing naar de rapportage van de rijksrecherche meermaals worden voorkomen dat alsnog een vervolgonderzoek gestart moest worden. In die instanties waar toch een vervolgonderzoek werd gestart³⁵, kon dit onderzoek in een toegevoegd na-traject alsnog geneutraliseerd worden onder verwijzing naar de resultaten van de rijksrecherche³⁶. Hiermee werd feitelijk bereikt dat er niet meer aan waarheidsvinding kon worden gedaan omtrent het strafrechtelijk onderzoek naar de vuurwerkramp. Ook werd bereikt dat de beide klokkenluiders J. PAALMAN en C. De ROY van ZUYDEWIJN beroepsmatig werden uitgeschakeld en in de publieke opinie over meerdere jaren te kijk werden gezet als gefrustreerde dissidenten, die alleen ongefundeerde beschuldigingen hebben geuit en deze bovendien op onrechtmatige wijze naar buiten hebben gebracht. Dit door toedoen van vertegenwoordigers van de Nederlandse overheid, en dit op basis van de rapportage van de rijksrecherche. Dit heeft er bovendien voor gezorgd

dat veel potentiële melders van misstanden binnen de Nederlandse politieorganisatie hebben afgezien van het doen van een melding van misstanden³⁷.

Hierna volgt een (niet-uitputtende) opsomming van momenten waarop het rijksrecherche-rapport een belangrijke rol heeft gespeeld in het blokkeren van de waarheidsvinding. Het betreft hier zowel verwijzingen naar de RR-resultaten om daarmee nieuw onderzoek te voorkomen, als verwijzingen naar het verhinderen van het vrijgeven van kritiek op de rijksrechercherapportage.

- 2004: Politie Twente, korpschef Piet DEELMAN op het politie intranet, gericht aan het hele politiekorps Twente³⁸.
- 2004: Persverklaring Openbaar Ministerie, Landelijk parket, n.a.v. het Rijksrechercherapport³⁹.
- 2004: Openbaar Ministerie, arrondissement Arnhem-Almelo, persverklaring⁴⁰.
- 2004: Openbaar Ministerie in samenvatting voor het gerechtshof Arnhem⁴¹.
- 2004: Gemeente Enschede, brief burgemeester MANS aan gerechtshof Arnhem⁴².
- 2004: Minister DONNER in een brief aan de Tweede Kamer⁴³.
- 2005: Politie Twente bij het ontslag van de klokkenluiders J. PAALMAN en C. De ROY van ZUYDEWIJN⁴⁴.
- 2006: Rapport van mr. A. HERSTEL aan de Tweede Kamer over de volledigheid van de informatieverstrekking aan de Kamer door de Minister van Justitie DONNER⁴⁵.
- 2007: (en volgende jaren): WOB-verzoeken van J. PAALMAN en R.J. BAKKER naar de diverse BIZ-rapporten⁴⁶.
- 2010: Voorzitter College van Procureurs-generaal, Harm Brouwer. Hij diskwalificeert in een radio-uitzending de uitlatingen van J. PAALMAN op basis van de RR-bevindingen⁴⁷.
- 2010: Raad voor de Journalistiek: klacht Openbaar Ministerie en Voorzitter College Procureurs-generaal tegen Zembla-Tv⁴⁸.
- 2011: Raad van State, in de zitting en bij de uitspraak⁴⁹.
- 2011: Gemeente Enschede, burgemeester Den Oudsten⁵⁰.
- 2011: Politiekorps IJsselland en het Openbaar Ministerie te Zwolle in het verlengd feitenonderzoek VerEsal⁵¹.
- 2012: Openbaar Ministerie Zwolle afwijzing strafklacht J. PAALMAN⁵².
- 2012: Openbaar Ministerie Zwolle afwijzing strafklacht R.J. BAKKER⁵³.
- 2012: De Hoge Raad: afwijzing 2^e herzieningsverzoek van R.J. BAKKER⁵⁴.
- 2012: Rijksrecherche en Openbaar Ministerie Groningen in feitenonderzoek Daslook⁵⁵.
- 2013: Gemeente Enschede, burgemeester Den Oudsten⁵⁶.
- 2013: Politie Noordoost Nederland, hoofdcommissaris S. Heijnsman en commissaris P. Miltenburg⁵⁷.
- 2013: Gerechtshof Leeuwarden: artikel 12 strafklacht van R.J. BAKKER tegen leden van het Tolteam en het Openbaar Ministerie arrondissement Almelo⁵⁸.
- 2013: Nationale Ombudsman wijst een klacht van J. PAALMAN tegen de overheid af door te verwijzen naar de bevindingen in het Rijksrechercherapport.⁵⁹
- 2014: Onderzoeksraad Integriteit Overheid wijst verzoek J. PAALMAN om onderzoek af door verwijzing naar het Rijksrechercherapport⁶⁰.
- 2014: College van Procureurs-generaal⁶¹.
- 2015: Korps Nationale Politie, WOB-procedure BIZ-stukken⁶².

1.7 BIZ-commentaar: de 'niet-verzonden' brief

In een later gelekte, maar niet officieel verzonden brief, van de toenmalige leiding van BIZ politie Gelderland Midden, datum 27 sept. 2005 en gericht aan de vaste Kamercommissie Justitie⁶³, doen twee leidinggevenden verslag van de wijze waarop zij tot hun zéér kritische bevindingen, aangaande het strafrechtelijk onderzoek van de vuurwerkramp, zijn gekomen en hoe er daarna met hun bevindingen is omgegaan door de Nederlandse overheid.

[Aanvang citaten uit de conceptbrief]. *BIZ werd abrupt van het onderzoek afgehaald en de door hen vergaarde kennis en verworven inzichten zijn voor het onderzoek verloren gegaan. De rijksrecherche (RR) die het onderzoek moest overdoen⁶⁴ beschouwden de BIZ-medewerkers als betrokken partij. De verhoudingen tussen de RR en BIZ raakten dusdanig gebrouilleerd dat BIZ zich genoodzaakt zag het onderzoeksmateriaal te kopiëren en veilig te stellen alvorens het over te dragen aan de RR. Verder werd tussentijds duidelijk dat de RR er niet in was geslaagd gaten te schieten in de bevindingen van BIZ over de mogelijke misleiding van de rechterlijke macht door leden van het OM en het Tolteam. Volgens BIZ had de RR maar één opdracht en dat was het onderuit halen van de hypothese van BIZ en de waarheidsvinding daaraan ondergeschikt te laten zijn.* [Einde citaten].

Ook komt in deze concept-BIZ brief uitgebreid aan de orde dat de vragen die vanuit de Tweede kamer waren gesteld over het BIZ-rapport 17 nov. 2003 niet naar waarheid beantwoord zouden worden door de verantwoordelijk minister, aangezien in het voortraject van deze beantwoording bepaalde feiten buiten de antwoorden gehouden werden.

1.8 Maatschappelijk belang rapport BIZ, 25 augustus 2004

Uit het voorgaande moge duidelijk zijn geworden dat de rapportage, die op 25 augustus 2004 is vervaardigd door een aantal rechercheurs van Bureau Interne Zaken van het politiekorps Gelderland-Midden, een centrale plaats inneemt binnen de waarheidsvinding van het strafrechtelijk onderzoek naar de vuurwerkramp. Alleen door openbaarmaking van dit rapport kunnen de schokkende bevindingen van de review gefalsificeerd of geverifieerd worden, hetgeen van groot maatschappelijk belang is wegens het gestelde vertrouwen in de Nederlandse overheid. Dit rapport is opgemaakt op officieel papier van het politiekorps Gelderland-Midden en ondertekend door twee BIZ-rechercheurs, waaronder de leidinggevende van BIZ, in hun officiële hoedanigheid als medewerker en leidinggevende van BIZ. Dit rapport omvat minimaal 38 pagina's met de bevindingen van de BIZ-rechercheurs en tevens minimaal 5 bijlagen en een tijdlijn.⁶⁵

De BIZ-rechercheurs stelden op 31 augustus 2004 deze rapportage ter beschikking aan de korpschef van de politie Twente, mr. Piet DEELMAN en aan de korpsbeheerder van de politie Twente, tevens burgemeester van Enschede, drs. J.H.H. MANS. Op 22 september 2004 werd deze rapportage door de rechercheurs overhandigd aan de landelijk Officier mr. Van der MEIJDEN⁶⁶, die eerder dat jaar ook verantwoordelijk is geweest voor de rapportage van de rijksrecherche. Met deze aanvullende BIZ-rapportage is door de betrokken instanties, voor zover bekend, niets gedaan.

1.9 Conclusie, voorbehoud, toelichting en ondertekening

Conclusie: Het hierboven aangegeven maatschappelijk belang van openbaarmaking van de BIZ-rapportage van 25 augustus 2004 overstijgt daarmee verre het belang zoals dat door de overheid, deels op oneigenlijke wijze, steeds routinematig is aangevoerd voor de geheimhouding van deze documenten. Vooral het argument gehanteerd door de landsadvocaat: *'dat een mogelijke brandstichting nog niet is verjaard en dat daarom de WOB ondergeschikt is aan de openbaarheidsregels vanuit andere wetten'*, is vanuit het perspectief van de in dit rapport gegeven voorlopige bevindingen, een gezocht en oneigenlijk argument waarmee kennelijk wordt beoogd de waarheidsvinding omtrent het strafonderzoek te blokkeren. Wanneer het WOB-verzoek op de door de overheid aangevoerde gronden wordt geweigerd, wordt hiermee een slechte dienst bewezen aan de geloofwaardigheid van diezelfde overheid. De bevindingen uit de review zullen immers in het eerste kwartaal van 2016 worden vrijgegeven. Door honorering van het WOB verzoek zullen deze bevindingen op correctere wijze gepresenteerd kunnen worden.

Voorbehoud: Deze rapportage betreft de voorlopige bevindingen van de auteur, tevens ondergetekende, naar de huidige stand van de review van de strafrechtelijke dossiers van de vuurwerkramp, die in 2000 plaatsvond te Enschede. Alleen de definitieve rapportage zoals die in het jaar 2016 beschikbaar komt, kan worden gedragen door de stichting Expertgroep Klokkenluiders, dit ná accordering door het bestuur van de stichting.

Toelichting: Deze voorlopige rapportage is opgemaakt naar de huidige stand van de bevindingen van ondergetekende. Indien de rechtbank Zwolle dit nodig vindt, is ondergetekende bereid deze rapportage mondeling, en zo nodig onder ede, toe te lichten bij de rechtbank. Een voorbehoud maakt ondergetekende alleen daar waar het de bescherming van de identiteit van bronnen aan gaat.

Naar waarheid opgemaakt,
Breda, 22 december 2015

P.K.T.J. van BUITENEN,
Lid stichting Expertgroep Klokkenluiders
Gepensioneerd ambtenaar Europese Commissie
Voormalig lid Europees Parlement.

1.10 Eindnoten

¹ De stichting Expertgroep Klokkenluiders is sinds 2002 informeel en sinds 2010 formeel werkzaam t.b.v. de ondersteuning en belangenbehartiging van melders van maatschappelijke misstanden (klokkenluiders). Zij heeft gedurende die tijd maatschappelijke erkenning verworven op haar werkterrein en vele honderden melders van misstanden van advies voorzien. Ook treedt de stichting op als door de overheid erkend adviseur bij de totstandkoming van wetgeving op dit terrein en de advisering van instanties. Zij ontvangt sinds enkele jaren van de Nederlandse rijksoverheid gerichte doelsubsidies ter ondersteuning van een aantal tussen de overheid en de Expertgroep overeengekomen taken.

² Het betreft hier de vuurwerkexplosie bij het bedrijf MS Vuurwerk te Culemborg op 14 februari 1991 om 11u50m, waarbij 'slechts' twee doden (personeelsleden van MSV) vielen omdat het bedrijf in het buitengebied was gelegen, omgeven door weiland. Desondanks was de materiële schade in de wijde omgeving aanzienlijk. De drukgolf als gevolg van de explosie was zo groot dat deze zelfs tot vijftig kilometer verderop nog werd gevoeld en zelfs daar nog schade veroorzaakte.

³ Daartoe gedwongen door een uitspraak van de rechter, berichtte op 27 juni 2007 de minister van Justitie E.M.H. Hirsch Ballin (brief Min. v. Just., de afdeling BJZ, kenmerk: 5491465/07) aan advocaat mr. J. Peters en zijn beide cliënten PAALMAN en DE ROY van ZUYDEWIJN, in het antwoord op het door beide cliënten ingediende bezwaarschriften tegen de afwijzing van het WOB-verzoek naar het rijksrechercherapport van juni 2004 over het Tolteam van de vuurwerkkramp, dat hij een geanonimiseerde versie van het rijksrechercherapport openbaar zou maken.

⁴ Rijksrecherche, eindrapport van 17 juni 2004, proces-verbaal nummer: 20030132, bijlage inhoudende een lijst met 30 verhoorde getuigen, in totaal 100 verhoorverslagen, vastgelegd op 452 blz.

⁵ Bureau Interne Zaken politie Gelderland-Midden, bijlage inhoudende een lijst met 28 verhoorde getuigen met bijbehorende processen-verbaal van verklaringen, vastgelegd op 196 blz.

⁶ Boeken die bij de review zijn gebruikt:

- De Ramp van Enschede, door Frans de Lugt in opdracht van de Twentsche Courant Tubantia (2000).
- Blijvende herinneringen, door het Instituut voor Psychotrauma in opdracht van de gemeente Enschede en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2001).
- Op zoek naar de waarheid van de vuurwerkkramp, door onderzoeksjournalist Simon Vuyk (2004).
- Op zoek naar de onderste steen, door politiemedewerker Maarten Bollen, in opdracht van de politie Twente en gesubsidieerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken (2004).
- Misdaad 2004, geruchtmakende zaken van Nederlandse Topadvocaten, door Jaap Jongbloed en Simon Vuyk, blz. 98 – blz. 106, bijdrage van advocaat mr. J. Peters (2004).
- Dissidente rechercheurs in Enschede, tegenspraak in de opsporing, door mr. M. de Maaré en prof. Dr. Peter J. van Koppen in de serie 'Gerede twijfel' (2006).
- Tegendraads, door Harrie Timmerman, hoofdstuk: 'De zaak André de V.', blz. 71 – blz. 83 (2007).
- Waakzaam & Dienstbaar, door Hans van den Brink, Angelica Molter en Antien Aletrino in opdracht van de Raad van hoofdcommissarissen van politie (2008).
- De waarheid achter de vuurwerkkramp, door Simon Vuyk (2010).

⁷ Deze alom gehanteerde schatting van het totale schadebedrag van de vuurwerkkramp (1 miljard gulden) is gebaseerd op de uitkomst van een schadeonderzoek verricht door extern accountantsbureau Deloitte & Touche, uitgevoerd in opdracht van de gemeente Enschede. De gemeente Enschede maakte op 23 juni 2000 bekend dat het bedrijfsleven 513 miljoen gulden schade heeft geleden, dat de schade aan woonhuizen ongeveer 300 miljoen was en dat de gemeente een verliespost heeft van 160 miljoen gulden, veroorzaakt door verwoesting van gemeentelijke eigendommen. De gemeente gaat aan het rijk 500 miljoen gulden vragen voor de wederopbouw van het getroffen gebied. Bron: dagblad NRC van 24 juni 2000.

⁸ Bron: Strafvonnissen rechtbank Almelo op 22 augustus 2002, waarbij André DE VRIES wordt veroordeeld tot 15 jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf wegens opzettelijke brandstichting met levensgevaar en met de dood ten gevolge volgens artikel 157 van het Wetboek van Strafrecht, meermalen gepleegd. Referentie uitspraak: ECLI:NL:RBALM:2002:AE6814.

⁹ Bron: Arrest van het gerechtshof te Arnhem op 12 mei 2003, waarbij het vonnis in eerste aanleg wordt vernietigd en André DE VRIES wordt vrijgesproken van (opzettelijke) brandstichting wegens gebrek aan bewijs, met onmiddellijke invrijheidstelling. Referentie uitspraak: ECLI:NL:GHARN:2003:AF8395.

In dit verband is vermeldenswaard dat tijdens de review is geconstateerd dat diverse vertegenwoordigers van de Nederlandse overheid, zoals politiefunctionarissen, zich na de vrijspraak door het gerechtshof Arnhem toch publiekelijk hebben uitgelaten in de zin als zou André de VRIES betrokken zijn geweest bij een brandstichting die leidde tot de vuurwerkramp.

¹⁰ Bron: Arresten van het gerechtshof Arnhem van 12 mei 2003, waarin beide eigenaren van S.E. Fireworks, Rudi BAKKER en Willy PATER worden veroordeeld tot één jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf wegens het feitelijk leiding geven aan dood door schuld, meermalen gepleegd. Referentie uitspraken: ECLI:NL:GHARN:2003:AF8393 (R.J. BAKKER) en ECLI:NL:GHARN:2003:AF8394 (W. PATER).

¹¹ Op dit moment, in de periode december 2015 en januari 2016, worden een aantal externe deskundigen geraadpleegd over de voorlopige bevindingen en de beste wijze waarop deze kunnen worden uitgewerkt en hiermee naar buiten getreden kan worden, op dusdanige wijze dat dit de kansen op een grondig en onafhankelijk vervolgonderzoek vergroot.

¹² Bureau Interne Zaken van de politie Gelderland-Midden stelde dit als werkhypothese vast bij haar tussenrapportage van 17 november 2003. Tijdens de review van de ter beschikking staande documenten uit het strafrechtelijk dossier, inbegrepen de getuigenverklaringen afgelegd bij BIZ (2003) en de rijksrecherche (2004), zijn anomalieën gevonden in het strafrechtelijk onderzoek die deze hypothese inderdaad lijken te onderbouwen.

¹³ In de deskreview zijn aanwijzingen naar boven gekomen dat er sprake zou kunnen zijn van ernstige strafbare feiten gepleegd binnen het strafonderzoek. De wijze waarop de van brandstichting beschuldigde André DE VRIES tijdens het onderzoek als verdachte in aanmerking is gebracht, heeft daarbij niet volgens de vereiste regels van zorgvuldig onderzoek plaatsgevonden. Het Tolteam en het Openbaar Ministerie, toen onder grote publieke en politieke druk staande, hebben daarbij kennelijk toegegeven aan die druk door André DE VRIES niet volgens de voorgeschreven regels van onderzoek als verdachte te bestempelen in het strafonderzoek van de vuurwerkramp. Daarbij is mogelijk gebruik gemaakt van gecreëerde (en kunstmatig in stand gehouden) bewijsmiddelen.

Zo komt bijvoorbeeld uit de review naar voren dat er sterke aanwijzingen zijn dat er niet sprake is van één rood sportbroekje (gedragen door de verdachte), maar dat er op enig moment minstens twee en mogelijk zelfs drie afzonderlijke rode broekjes onderwerp van onderzoek zijn geweest bij het Tolteam. Het gaat hier niet om de broekjes gebruikt voor de Osloconfrontatie. Bedoeld wordt alleen hét rode sportbroekje dat van toenmalig verdachte André DE VRIES in beslag was genomen, en waarvan meerdere exemplaren binnen het onderzoek gefigureerd kunnen hebben. Deze conclusie komt onbetwistbaar naar voren uit de per proces-verbaal vastgelegde tegenstrijdige feiten omtrent:

- Het uiterlijk van het broekje (wel/geen brandgaatjes, de geur van dieselolie, de plaats van het achterzakje, de wijze van voering van het broekje en het aangebrachte elastiek).
- De verpakkingswijze van het broekje (duidelijk verschillende gebruikte verpakkingszakken, verschillende wijze van sluiting van de verpakking, het al dan niet uit de zak genomen hebben van het broekje).
- De op het broekje aanwezige sporen (vuurwerk, dieselolie, urine).
- De verklaringen afgelegd door de verschillende politiefunctionarissen omtrent het bezit, de opslagwijze en de fysieke gang door het onderzoek van het broekje.

Deze tegenstrijdigheden zijn niet alleen terug te voeren op (al dan niet voorgewende) geheugenstoornissen van de ondervraagde politiefunctionarissen. Er zijn immers tegenstrijdigheden in de onder ede afgelegde getuigenverklaringen die alleen logisch verklaard kunnen worden door middel van het bestaan van verschillende rode sportbroekjes die allen gedurende het onderzoek zijn gepresenteerd als het rode sportbroekje gedragen door de verdachte De VRIES.

In het licht van de mogelijkheid dat er meerdere rode broekjes een rol hebben gespeeld in het strafrechtelijk onderzoek tegen De VRIES, is het opmerkelijk om de journaalmutatatie (PD Recherche) van PAALMAN te lezen van een telefoongesprek dat hij had met korpschef DEELMAN op 16 juli 2008. Wanneer PAALMAN hem confronteert met de gebeurtenissen rond de rode sportbroek en de meinedige verklaringen die daaromtrent zijn afgelegd, reageert DEELMAN (volgens de notitie) door te zeggen: *"dat met die sportbroek is niet helemaal goed gegaan, maar dat uiteindelijk wel het juiste broekje naar het NFI was gegaan."*

¹⁴ De duiding 'voortijdig' wordt hier gebruikt omdat een aantal deelonderzoeken op onlogische momenten zijn afgesloten met een proces-verbaal. Zo zijn alibi's van verdachten dicht verklaard terwijl er op dat moment nog steeds twijfel bestond over sommige elementen van de alibi's.

¹⁵ Bron: proces-verbaal van het Tolteam, in het kader van het 'vervolgonderzoek gemeente Enschede, handhaving en controle door de gemeente Enschede', gesloten en getekend op 31 mei 2001. In dit Pv wordt onder andere verslag gedaan van de veel soepeler vergunningverlening door de gemeente Enschede aan S.E.

Fireworks m.b.t. de opslag van vuurwerk in containers, terwijl de gemeente wist dat deze opslag niet veilig was en de gemeente de aanvraag voor gelijkaardige opslag door andere vuurwerkhandelaren heeft geweigerd. Citaat uit dit Pv: *"Op woensdag 09-05-2001 is over de voortgang van dit onderzoek overleg gevoerd met de officier van justitie, mr. ing. A.L.A.H. de MUIJ. Tijdens dit overleg is door hem besloten, dat het onderzoek betreffende de gemeente Enschede moet worden beëindigd."* Het Tolteam heeft dit onderzoek niet meer kunnen voltooien.

¹⁶ Bron: persverklaring van het Openbaar Ministerie te Almelo, datum 27 mei 2003, waarin wordt gesteld dat er géén vervolgonderzoek zal plaatsvinden naar de oorzaak van de vuurwerkkramp. Het OM en de politie Twente verklaren onvoldoende aanknopingspunten te zien voor zinvol verder onderzoek. Alle beschikbare aanwijzingen zijn volgens het OM intensief en zorgvuldig uitgerechercheerd. Dit geldt volgens het OM ook voor de mogelijke betrokkenheid van personeelsleden van S.E. Fireworks bij het ontstaan van de brand.

¹⁷ Bronnen: Tussenrapport BIZ van november 2003 en RR-rapport van juni 2004, met daarin de lijsten met verhoorde getuigen. Uit de inhoud van de getuigenverklaringen van de getuigen die door BIZ wél en door de RR niet zijn gehoord, kan worden afgeleid dat de rijksrecherche een aantal zeer kritische getuigen niet heeft gehoord. Ook kan worden verwezen naar de elders geduide anomalieën die voortkomen uit de confrontatie van het BIZ-onderzoek met het rijksrechercheonderzoek, alsmede de interne tegenstrijdigheden uit het rijksrecherche rapport. Op geen van deze zaken heeft de rijksrecherche het nodig gevonden door te rechercheren.

¹⁸ Bron: Gelekte conceptbrief van BIZ Gelderland Midden aan de vaste Kamercommissie Justitie, datum 27 september 2005, auteurs JHA de Bruin en PG Temming. Citaten: *"Wij verbaasden ons zeer over de toegepaste onderzoeksmethoden van de rijksrecherche. In onze perceptie hadden de Rijksrechercheurs opdracht van het Openbaar Ministerie om kost wat kost onze hypothese onderuit te halen en dat de waarheidsvinding hieraan ondergeschikt was gemaakt."*

¹⁹ Hoewel het College van Procureurs-generaal aanwijzingen kan en mag geven aangaande een strafrechtelijk onderzoek is er in dit geval sprake van een dusdanige beïnvloeding door het College, bijvoorbeeld door de wijze waarop herhaald de onderzoeksopdracht wordt geformuleerd, dat bemoeienis op subjectieve gronden niet langer uitgesloten kan worden.

²⁰ Door de overheid gehanteerde argumenten om een WOB-aanvraag naar de BIZ en RR-documenten af te wijzen zijn onder andere: privacybescherming, strafrechtelijke details die niet vrijgegeven mogen worden, het staatsbelang, eventuele toekomstige onderzoeken die nog geopend zouden kunnen worden en het feit dat het BIZ-rapport van 25 augustus 2004 geen officieel document zou zijn, doch slechts een persoonlijke mening zou weergeven van de betrokken rechercheurs.

²¹ Uit de review komt naar voren dat het nogmaals laten uitvoeren van een feitenonderzoek door de rijksrecherche geen enkele zin heeft. Alle voorgaande onderzoeken van de rijksrecherche in het kader van het strafrechtelijk onderzoek naar de vuurwerkkramp bleken op niet-professionele wijze te zijn uitgevoerd en te zijn gebaseerd op ondeugdelijke gronden (zoals een te beperkt kader van onderzoek). Ook zijn er reeds vier verschillende arrondissementen van het Openbaar Ministerie betrokken bij het strafrechtelijk onderzoek en de aanvullende feitenonderzoeken. Dit zijn de arrondissementen van Almelo, Rotterdam (landelijk parket), Zwolle en Groningen. Ook waren er al vier verschillende politiekorpsen bij het strafrechtelijk onderzoek betrokken: Twente, Gelderland-Midden, Gelderland Noordoost, IJsselland en twee keer de rijksrecherche (in 2004 en 2012). Tegen inmenging (op subjectieve gronden) door het College van Procureurs-generaal zijn deze strafrechtelijke onderzoeken niet bestand. Na deze ernstige constatering is het enige geloofwaardige alternatief voor een vervolgonderzoek daarom een onderzoek door de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

²² Doordat de reviewer toegang had tot de bij BIZ afgelegde getuigenverklaringen kon daaruit worden afgeleid dat er een vast vragenformat is gehanteerd door de BIZ-onderzoekers waarin een set met standaardvragen was inbegrepen betreffende het door getuigen waargenomen gedrag en handelwijze van de rechercheurs PAALMAN en De ROY van ZUYDEWIJN. Dergelijke vragen werden tijdens het disciplinair onderzoek door BIZ niet gesteld over enig ander lid van het Tolteam.

De aanleiding tot dit onderzoek was de door PAALMAN en De ROY Van ZUYDEWIJN geuite kritiek op de loop van het strafrechtelijk en strafprocesrechtelijk verloop van het onderzoek in de vuurwerkkramp. Korpschef DEELMAN van het politiekorps Twente had reeds meerdere malen gevraagd om een onderzoek, niet naar de door beide rechercheurs gemelde onregelmatigheden, maar naar het gedrag en de afgelegde verklaringen van de beide melders. Opmerking: Het openen van een onderzoek tegen de melders van misstanden i.p.v. een onderzoek naar de mogelijke onregelmatigheden, is een standaard afweermechanisme van betrokken organisaties, waartegen de stichting Expertgroep Klokkenluiders vaak aan loopt.

²³ Bron: Voortgangsrapportage intern onderzoek van Bureau Interne Zaken politie Gelderland-Midden, Nr. BIZ 016-2003, Kenmerk 03/biz0015. Rapportage op gemeentehuis Enschede op 17 november 2003 om 11u00m. Rapporteurs: J.H.A. de Bruin en P.A.M. Wagener.

²⁴ Bron: Gelekte conceptbrief van BIZ Gelderland Midden aan de vaste Kamercommissie Justitie, datum 27 september 2005, auteurs J.H.A. de Bruin en P.G. Temming. Citaten: *"Wij verbaasden ons zeer over de toegepaste onderzoeksmethoden van de rijksrecherche. In onze perceptie hadden de Rijksrechercheurs opdracht van het Openbaar Ministerie om kost wat kost onze hypothese onderuit te halen en dat de waarheidsvinding hieraan ondergeschikt was gemaakt."*

²⁵ Bron: Ten behoeve van de opstelling van deze review is rechtstreeks gesproken met een zéér goede bron die berichten hieromtrent heeft bevestigd en nader heeft geduid aan de reviewer. Deze nadere duiding valt buiten het kader van deze review, maar heeft de reviewer wel overtuigd van de relevantie van deze informatie.

²⁶ Bron: Dit is van de betreffende ex-BIZ medewerkers zelf vernomen. Zij hebben problemen ondervonden met de door hen gedane bevindingen inzake het Tolteam-onderzoek. Ook rust op hen de verplichting van de ambtseed en de daarbij behorende zwijgplicht. Daarom zijn deze medewerkers alleen nog bereid te getuigen en de waarheid te vertellen wanneer zij daartoe wettelijk verplicht zouden zijn. Dit is het geval bij een oproeping als getuige onder ede door een rechtbank of in het kader van een officieel verhoor onder ede door een onderzoekscommissie van de Tweede Kamer.

²⁷ Bewust wordt hier gesteld dat de rijksrecherche het BIZ-onderzoek niet heeft overgenomen, maar heeft afgebroken en opnieuw gestart. Dat is immers gebleken uit de resultaten van de review. De BIZ-onderzoekers werden 'kaltgesteld' en moesten alles inleveren. Géén van de bereikte BIZ-onderzoeksresultaten werden door de RR overgenomen en de BIZ-rechercheurs voelden zich zelfs behandeld als verdachte door de rijksrecherche. Dat was de reden dat zij geweigerd hebben aan verhoren mee te werken.

²⁸ Twee bladzijdes verderop in deze voorlopige rapportage is een ingekorte opsomming opgenomen van de vele instanties die door verwijzing naar het Rijksrechterrapport beargumenteren dat nader onderzoek naar misstanden binnen het strafrechtelijk onderzoek niet meer nodig is omdat de rijksrecherche alles al heeft onderzocht en alle aantijgingen ongefundeerd waren.

²⁹ Voor de rijksrechterrapportage met getuigenverklaringen is inzage verkregen van een betrouwbare bron. Uit het oogpunt van bronbescherming kan niet nader worden ingegaan op de identiteit noch de organieke plaats van de bron van deze documenten.

³⁰ Bron: Tussenrapport BIZ van november 2003 en RR-rapport van juni 2004, met daarin de lijsten met verhoorde getuigen. De inhoud van de getuigenverklaringen van de getuigen die door BIZ wél en door de RR niet zijn gehoord, kon door de reviewer worden geraadpleegd, op basis waarvan genoemde conclusie kon worden bereikt.

³¹ Bron: Rijksrechterrapport van juni 2004 en de bijbehorende uitgewerkte getuigenverklaringen die zijn afgelegd bij de RR. Een pregnant voorbeeld is de door de rijksrecherche afgenomen verklaring van rechter OLTHOF en de tegenstrijdigheden in het strafonderzoek die door die verklaring worden veroorzaakt, maar waarover door de RR, blijkens de vastgelegde verklaring, niet is doorgevraagd. Een ander voorbeeld zijn de tegenstrijdigheden betreffende de rode sportbroek van verdachte De VRIES waarmee de rijksrecherche niets heeft gedaan. Tenslotte springt het creatief semantische woordgebruik van de rijksrecherche in het oog, met de kennelijke bedoeling om maar niet te hoeven verklaren dat er iets gebleken is van bijkomende onregelmatigheden tijdens het strafonderzoek door Tolteam en/of Openbaar Ministerie.

³² Bron: Conceptbrief van BIZ-medewerkers aan de Tweede Kamercommissie Justitie van 27 september 2005.

³³ Bron: Gelekte conceptbrief van BIZ Gelderland Midden aan de vaste Kamercommissie Justitie, datum 27 september 2005, auteurs J.H.A. de Bruin en P.G. Temming. Citaten: *"Wij verbaasden ons zeer over de toegepaste onderzoeksmethoden van de rijksrecherche. In onze perceptie hadden de Rijksrechercheurs opdracht van het Openbaar Ministerie om kost wat kost onze hypothese onderuit te halen en dat de waarheidsvinding hieraan ondergeschikt was gemaakt."*

³⁴ Wanneer men na lezing van de strafrechtelijke dossiers eenmaal is ingevoerd in de details van het strafrechtelijk onderzoek van de vuurwerkramp, leest het rapport van de rijksrecherche uit juni 2004 als een aaneenrijging van beperkte kaders, ontwijkende zinnen en creatief semantische zinsconstructies. De zinsnede 'er is niet gebleken van' is bijvoorbeeld volledig betekenisloos wanneer op de verkeerde plaatsen, of om de relevante feiten heen wordt gerechercheerd. Immers waar niet wordt gekeken, blijkt niets.

³⁵ Zoals het Esaltato feitenonderzoek dat gestart werd in 2010 n.a.v. een stortvloed aan publicaties (artikels, boek Simon Vuyk, RTV-Oost Tv-reportages) bij gelegenheid van het feit dat de vuurwerkramp toen tien jaar geleden plaatsvond. In deze publicaties werden vele, zogezegd nieuwe, feiten gepresenteerd die op het eerste gezicht niet, of onvoldoende, onderzocht waren. De belangrijkste aanwijzing daarbij was een getuigenverklaring van een familielid van ex-directeur PATER, waaruit zou blijken dat er op zaterdag 13 mei

2000 voorafgaande aan de ramp, nog gewerkt is op het terrein van S.E. Fireworks. Dit gegeven was strijdig met de uitkomsten van het door de overheid gevoerde strafrechtelijk onderzoek.

³⁶ Hier wordt bedoeld op de aanvullende feitenonderzoeken VerEsal (2011) en Daslook (2012). Niet alleen beschikte de reviewer over de officieel bekend gemaakte onderzoeksresultaten, maar ook over geluidsopnames en schriftelijke vastleggingen van ontmoetingen met onderzoekers uit alle drie de feitenonderzoeken. Ook is uit correspondentie gebleken dat de opdrachtformulering is aangepast teneinde het onderzoekskader te beperken en daarmee kennelijk te voorkomen dat (voor de opdrachtgever) onwelgevallige feiten binnen dat kader van onderzoek zouden vallen. Het 'buiten het onderzoekskader vallen' van heikele kwesties was het meest gebruikte argument, door zowel de rijksrecherche als de teams van de aanvullende feitenonderzoeken, om kennelijk bepaalde onderzoekshandelingen niet te hoeven verrichten. Het is op basis van die vastleggingen dat de review tot deze verregaande conclusie is gekomen.

³⁷ Bron: Uit de eigen praktijk van de stichting Expertgroep Klokkenluiders (2002 – 2015), waarbij honderden potentiële melders van misstanden te woord zijn gestaan, waaronder enkele tientallen politieambtenaren, is gebleken dat vele medewerkers van politie afzien van het doorzetten van een melding van door hen gepercipieerde misstanden binnen de politieorganisatie, wegens de objectief te verwachten repercussies op de carrière, de werkomgeving en het persoonlijke leven van de potentiële melders.

³⁸ Bron: Publicatie van korpschef DEELMAN op het gehele intranet van de politie Twente, waarbij DEELMAN verwijst naar het feit dat de rijksrecherche alles heeft onderzocht en er dus niets aan de hand was.

³⁹ Bron: Persverklaring landelijk parket van 5 juli 2004 n.a.v. de resultaten van het rijksrechercheonderzoek. Hierin werd onder andere gesteld dat rechercheur PAALMAN was teruggekomen op eerdere onder ede gedane verklaringen, waarmee PAALMAN voor meeneed vervolgd had kunnen worden. Echter, dit gedeelte van de persverklaring moest de Staat der Nederlanden (i.c. het landelijk parket) op last van een uitspraak op 13 augustus 2004 van de voorzieningenrechter te Den Haag rectificeren, aangezien hiervoor de feitelijke basis ontbrak. Referentie uitspraak: LJN: AQ6783, Rechtbank 's-Gravenhage, KG 04/871.

⁴⁰ Op 8 juli 2004 geeft het OM van het Arrondissement Arnhem een persverklaring uit dat die ochtend de regionale driehoek van de politie Twente te horen heeft gekregen dat de rijksrecherche geen enkele onderbouwing heeft gevonden voor de veronderstelling dat het Tolteam of medewerkers van het Openbaar Ministerie in het onderzoek naar de vuurwerkramp opzettelijk de rechterlijke macht hebben misleid.

⁴¹ In de Artikel 12 procedure voor het hof inzake de behandeling van de meeneedklacht van advocaat Meijers tegen rechercheur PAALMAN, neemt het gerechtshof Arnhem genoegen met een door het Openbaar Ministerie (OV) van der Meijden) opgestelde ambtelijke samenvatting van het Rijksrecherche rapport.

⁴² Bron: Burgemeester MANS schrijft op 27 september 2004 een brief aan het gerechtshof Arnhem, waarin hij verklaart dat de rijksrecherche alles al heeft onderzocht, en er dus niets aan de hand is. In die brief weigert burgemeester MANS de overlegging van het BIZ-rapport 2003 en het rijksrecherche rapport 2004 aan het gerechtshof Arnhem. Daar komt MANS mee weg, want het hof accepteert blijkbaar zijn weigering.

⁴³ Bron: Kamerbrief van de Minister van Justitie DONNER van 27 oktober 2004, kamerstuk 27.157, volgnummer 59. Hierin herhaalt minister DONNER alle bevindingen van de rijksrecherche, dat er niets is gebleken van enige onregelmatigheden van Tolteam. Minister DONNER herhaalt daarin het omzichtig taalgebruik omtrent het '*er is niet gebleken dat* feit X zich heeft voorgedaan', terwijl het onderzoek zich eigenlijk op feit Y had moeten richten. Er is in zulke gevallen sprake van misleiding van de Tweede Kamer door de Minister van Justitie. En gelet op de bevoorrechte informatiepositie van minister DONNER kan zelfs de mogelijkheid van bewuste misleiding van de Kamer door de minister niet langer worden uitgesloten. Dit wordt in de review nader geduid en geïllustreerd met concrete voorbeelden uit de Kamerbrief van minister DONNER van 27 oktober 2004, het rapport van de rijksrecherche van juni 2004 en het daarmee strijdige bewijsmateriaal dat is vergaard tijdens de review.

⁴⁴ De korpsleiding heeft de rechercheurs PAALMAN en De ROY van ZUYDEWIJN in 2004 en 2005 meerdere keren gedreigd met strafontslag en met deze ontslagprocedure ook daadwerkelijk een aanvang gemaakt. Kern van de ontslaggrond hierbij was het publiekelijk uiten van '*ongefundeerde kritiek*' op de werking van het Tolteam (bron: o.a. de schriftelijke aanzegging tot strafontslag aan rechercheur PAALMAN, door korpsbeheerder en burgemeester, de heer MANS op 8 februari 2005). Deze kwalificatie '*ongefundeerde kritiek*' is uitsluitend mogelijk met een beroep op de bevindingen van de rijksrecherche. Bovendien heeft de rijksrecherche zich tijdens het door hen uitgevoerde in 2004 uitgevoerde feitenonderzoek zeer gedetailleerd beziggehouden met het vinden van een basis voor een beschuldiging van meeneed tegen rechercheur PAALMAN. Bron: rijksrecherche rapport juni 2004, waar op blz. 80 t/m 85 (van 122 blz.) een weergave te vinden is van alle door PAALMAN gedane uitspraken met betrekking tot de behandeling van een bewijsstuk in het Tolteamonderzoek.

⁴⁵ Bron: Persartikel van 10 februari 2006 n.a.v. de acceptatie door de Tweede Kamer van de conclusies van Mr. HERSTEL. Daarin wordt verwezen naar het feit dat de rijksrecherche de beschuldigingen van meened en valsheid in geschrifte heeft onderzocht en tot de conclusie kwam dat de leden van het Tolteam geen strafbare feiten hebben gepleegd. Mr. HERSTEL heeft bij zijn verificatieopdracht voor de Tweede Kamer geen toegang gekregen tot een aantal voor zijn verificatieopdracht zéér relevante stukken van BIZ en rijksrecherche. Toch heeft hij aangegeven dat hij op basis van deze onvolledige documenten de conclusies van de rijksrecherche kan onderschrijven.

⁴⁶ Bron: In de review zijn vele schriftelijke weigeringen van WOB-verzoeken, bezwaarschriften en beroepsprocedures bekeken. Er worden vanaf 2007 door ex-rechercheur PAALMAN en de familie BAKKER, ieder afzonderlijk, talrijke WOB-verzoeken gedaan om tot dan toe geheim gehouden documenten uit het strafrechtelijk onderzoek naar de vuurwerkramp boven water te krijgen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de volgende documenten:

- De getuigenverklaringen afgelegd door opsporingsambtenaren bij BIZ en bij de rijksrecherche.
- De verklaringen afgelegd door 9 brandweerlieden bij een brandweerofficier op de vroege ochtend volgend op de dag van de ramp.
- Het aanvullend BIZ-rapport gedateerd 25 augustus 2004, waarin de BIZ-rechercheurs ongevraagd en zeer gedetailleerd hun weerwoord geven op de klaarblijkelijke bevindingen van de rijksrecherche aangaande één van de aspecten van hun eerdere onderzoek.

Ondanks vele bezwaarschriften en beroepsprocedures zijn geen van deze documenten ooit door de Nederlandse overheid vrijgegeven. De meest gebruikte argumenten door de afwijzende instanties (gemeente Enschede, Korps Nationale Politie, College van PG's) zijn o.a. de privacybescherming van betrokken ambtenaren, het belang van lopende onderzoeken of procedures, het belang van mogelijke toekomstige onderzoeken dan wel het feit dat de nadere BIZ-rapportage uit 2004 géén officieel document zou zijn en daarom überhaupt niet vrijgegeven hoeft te worden, omdat dit document slechts een mening van de opsporingsambtenaren zou weergeven. Het praktische gevolg van deze weigeringen tot vrijgave en/of inzage is dat de resultaten van het rijksrechercheonderzoek nooit meer ter discussie gesteld kunnen worden. Ook wordt in diverse officiële reacties op WOB-verzoeken rechtstreeks gerelateerd aan de uitkomsten van het rijksrechercheonderzoek uit 2004. Bijvoorbeeld tijdens een hoorzitting van de gemeente Enschede op 24 juni 2014 in het kader van het WOB-verzoek om de stukken van BIZ uit augustus 2004 boven water te krijgen, verklaarde de gemeentevertegenwoordiger tijdens de hoorzitting dat de rijksrecherche alles al heeft onderzocht.

⁴⁷ Op 31 januari 2010 is er een Tv-uitzending van het onderzoeksprogramma Zembla, waarin fouten door het Openbaar Ministerie worden aangehaald en ex-rechercheur PAALMAN de gelegenheid krijgt om de strafrechtelijke vervolging van de vuurwerkramp als voorbeeld toe te lichten. De volgende dag (1 februari 2010) wordt de voorzitter van het College van PG's, mr. Harm BROUWER, gevraagd om hierop een reactie te geven in een radioprogramma. Daarin stelt BROUWER, onder verwijzing naar de bevindingen van de rijksrecherche uit 2004, dat het door PAALMAN gestelde m.b.t. fouten in de strafvervolging van de vuurwerkramp niet klopt.

⁴⁸ Bron: Uitspraak van de Raad voor de Journalistiek op 17 december 2010, waarin een klacht wordt behandeld van de voorzitter van het College van PG's (H. BROUWER) tegen het Tv-programma Zembla. Kern van dat programma was dat vele Officieren van Justitie fouten maken. De zaak van de vuurwerkramp figureert prominent als voorbeeld in het programma. Bij de verdediging van BROUWER tegen de aantijgingen van Zembla over vermeende fouten van het OM in de strafvervolging van de vuurwerkramp, speelt het rapport van de rijksrecherche een centrale rol. De bevindingen van de rijksrecherche worden door BROUWER gebruikt om alle aantijgingen in de zaak van de vuurwerkramp te weerleggen. Het verweer van Zembla dat het rapport van de rijksrecherche aan veel kritiek onderhevig is en daarom niet behoefde te worden vermeld, is door de Raad van de Journalistiek verworpen.

⁴⁹ Zowel ter zitting van 28 februari 2011 als in de uitspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 20 april 2011 wordt gerefereerd aan het feit dat de rijksrecherche in 2004 reeds onderzoek heeft verricht en dat de onderliggende documentatie niet openbaar gemaakt hoeft te worden wegens mogelijke onevenredige benadeling van de Staat. De eerdere gedeeltelijke openbaarmaking van het rijksrechercherapport door de minister vindt de Raad van State voldoende om het 'publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering' te dienen. Hiermee blijven de bevindingen van de rijksrecherche in stand.

⁵⁰ Op 23 november 2011 vindt een gesprek plaats tussen burgemeester Den OUDSTEN en de familie BAKKER, waarin Den OUDSTEN verwijst naar de bevindingen van de rijksrecherche.

⁵¹ Bron-1: Op 23 november 2011 wordt een persverklaring uitgegeven door het Openbaar Ministerie met een samenvatting van de onderzoeksresultaten uit het VerEsal feitenonderzoek. Daarin staan 12 onderzoeksvragen. De 12^e vraag, die betrekking heeft op het in beeld komen van de verdachte DE VRIES en de bewijsvoering tegen hem, raakt de kern van de gevoerde onderzoeken door BIZ en rijksrecherche. Deze onderzoeksvraag wordt niet beantwoord maar doorgeschoven naar een nieuw onderzoek, uit te voeren door de rijksrecherche (met op verzoek van het College PG's dezelfde onderzoekers als in 2004). Tevens zijn gedurende de maanden september t/m november 2011 diverse gesprekken gevoerd tussen BAKKER met advocaat PETERS en leden van het VerEsal onderzoeksteam. Vaak is daarbij door het VerEsal team gerefereerd aan de uitkomsten van het Rijksrechercheonderzoek om aan te geven dat diverse zaken reeds waren onderzocht en niet nogmaals onderzocht hoefden te worden.

Bron-2: E-mail R.J. BAKKER van 29 november 2015 om 20u44m.

⁵² Bron: Persverklaring van het parket te Zwolle inzake de niet-vervolgving van onder andere de strafklacht gedaan door ex-rechercheur PAALMAN tegen een lid van het Openbaar Ministerie Almelo (OvJ H. STAM) en twee leden van het toenmalige Tolteam (inspecteur KAMPERMAN en brigadier SCHREURS), wegens o.a. het achterhouden van ontlastend bewijs. Daarbij verwijst het parket kortweg naar het feit dat de rijksrecherche dit in 2004 al heeft onderzocht en er geen nieuwe feiten zijn, waardoor er volgens het parket géén bewijs is voor de aantijgingen neergelegd in de strafklacht.

⁵³ Bron: Brief van 26 april 2012 van het Arrondissementsparket Zwolle aan R.J. BAKKER. Het parket besluit de strafklacht van BAKKER, gedaan op 30 november 2010, tegen inspecteurs KAMPERMAN en MIJWAART, commissaris De Boer en OvJ H. STAM, niet op te volgen en ook niet tot nader onderzoek over te gaan. In de motivatie van het besluit om niet tot vervolging over te gaan verwijst het parket meermalen naar het onderzoek van de rijksrecherche uit 2004, dat volgens het parket heeft uitgewezen dat betreffende in de strafklacht genoemde onregelmatigheden niet zijn begaan.

⁵⁴ Bron: Arrest Hoge Raad van 26 juni 2012, referentie: ECLI:NL:HR:2012:BW9301. De Hoge Raad gebruikt in de argumentatie van de afwijzing van het 2^e herzieningsverzoek van BAKKER ook het feit dat onderzoek van de rijksrecherche niet heeft uitgewezen dat er sprake zou zijn van misstanden.

⁵⁵ Bron: Op 6 december 2012 wordt door het arrondissementsparket Almelo een persverklaring uitgegeven over de bevindingen van het Daslook feitenonderzoek. In opdracht van het College van Procureurs-Generaal heeft de rijksrecherche, onder gezag van de Groningse hoofdofficier van justitie de laatste drie openstaande vragen beantwoordt rondom de bewijsvoering tegen voormalig verdachte André DE VRIES. Uit het onderzoek blijkt dat er geen sprake is van onjuistheden in de bewijsvoering destijds. Hiermee heeft de rijksrecherche (met dezelfde onderzoekers als in 2004) haar eerdere onderzoeksbevindingen uit 2004 zelf bevestigd. In de review wordt in detail geanalyseerd hoe alle aanwijzingen voor aanvullend onderzoek over de successievelijke feitenonderzoeken Esaltato, VerEsal en Daslook zijn geneutraliseerd.

⁵⁶ Bron: Gespreksnotitie van PAALMAN n.a.v. gesprek dat hij had op 24 april 2013 met burgemeester Den OUDSTEN van Enschede. Den OUDSTEN wil wel een gesprek arrangeren met korpschef Stoffel HEIJSMAN i.v.m. het bezien van de mogelijkheden tot rehabilitatie, maar het strafrechtelijke traject lag buiten zijn competentie. Dat was de competentie van het College van PG's en het feit was nu eenmaal dat de rijksrecherche reeds alle aantijgingen had onderzocht en dat daar niets was uitgekomen.

⁵⁷ Bron: notitie van PAALMAN n.a.v. een gesprek dat hij had met Korpschef Stoffel HEIJSMAN (hoofdcommissaris) en Pim MILTENBURG (commissaris) op 19 september 2013, waarin HEIJSMAN verklaart dat hij niets kan, maar ook niets wil doen om PAALMAN te helpen. Hij zegt te staan voor de handelingen en bevindingen gedaan door zijn personeel. Bovendien waren de bevindingen van de rijksrecherche duidelijk. HEIJSMAN sloot zich bij die bevindingen van de rijksrecherche aan.

⁵⁸ Bron: Het gerechtshof Leeuwarden doet op 25 juni 2013 uitspraak in de artikel 12 procedure van R.J. BAKKER tegen het OM wegens niet vervolging van Tolteamleden en een officier van Justitie (H. STAM). In de afwijzing verwijst het hof naar de resultaten van het rijksrechercheonderzoek en dat de rijksrecherche daarin van een misstand niets is gebleken.

⁵⁹ Bron: Brief van de Nationale Ombudsman Brenninkmeijer aan PAALMAN van 15 november 2013, waarin de Ombudsman stelt dat hij het rijksrechercherapport heeft laten onderzoeken in samenhang met de interviews die zijn afgenomen door zowel BIZ (in 2003) als door de RR (in 2004). De Ombudsman concludeert hierbij dat de conclusies van de rijksrecherche gedragen worden door alle verklaringen die in beide onderzoeken zijn afgelegd. De conclusies van de rijksrecherche zijn volgens hem voldoende houdbaar en overtuigend en er is geen redelijke grond aan te wijzen voor verder onderzoek.

⁶⁰ Bron: Brief van de OIO van 7 januari 2014. Daarin schrijft de Onderzoeksraad Integriteit Overheid dat in samenwerking met de Nationale Ombudsman is besloten om geen onderzoek in te stellen, omdat de resultaten van het rijksrechercheonderzoek houdbaar en overtuigend zijn. Verder overweegt de OIO dat zelfs al zouden zij

de toenmalige BIZ-onderzoekers alsnog horen, zoals door PAALMAN verzocht, en zij zouden een van de rijksrecherche afwijkende conclusie geven, er dan nog geen nader onderzoek zal volgen. Daarom heeft voortzetting van het onderzoek geen zin. Opmerking: Hoewel de voorzitter van de OIO zich formeel niet bezighoudt met het verzoek van PAALMAN, verdient het vermelding dat tijdens het OIO-onderzoek de voorzittersfunctie van de OIO wordt bekleed door de voormalig hoofd PG: Harm BROUWER.

⁶¹ Bron-1: Verslag van de zitting van de hoorcommissie van het college van PG's van 20 januari 2014 inzake het bezwaarschrift van BAKKER tegen weigering van de HOvJ Oost Nederland (15 oktober 2013) om het rapport van het VerEsal feitenonderzoek vrij te geven.

Opmerking-1 van de reviewer: Twee van de drie leden van de hoorcommissie van het College van PG's hebben al eerder intensief met het dossier van de vuurwerkramp te maken gehad (dit zijn mr. H. VREUGDENHIL, voorzitter en mr. P. HIRSCHHORN, secretaris). Ook is in deze context van belang dat de onderzoeksbevindingen uit het VerEsal onderzoek van eind 2011 zijn doorgeschoven naar het Daslook onderzoek. Dit Daslook onderzoek werd in 2012 uitgevoerd door de rijksrecherche, waarbij het College van PG's de onderzoeksopdracht herschreef en verzocht om dezelfde onderzoekers van de rijksrecherche bij Daslook in te zetten als in 2004 op het toenmalige feitenonderzoek.

Bron-2: Beslissing op bezwaar van BAKKER tegen niet-vrijgave van het VerEsal-rapport, door het College van procureurs-generaal van 21 februari 2014. Het College stelt dat de belangen van opsporing en vervolging zich verzetten tegen een verdergaande openbaarmaking van het VerEsal rapport dan de inhoud die reeds is vrijgegeven in de persverklaring van 23 november 2011, waarbij reeds een afweging was gemaakt onder toepassing van het prevaleren van de belangen van opsporing en vervolging, de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het voorkomen van onevenredige benadeling, boven het algemene belang van openbaarmaking. Getekend: Mr. H. VREUGDENHIL.

Opmerking-2 van de reviewer: Door deze beslissing van het College van PG's blijft de vertaling van de onderzoeksresultaten uit Esaltato naar de onderzoeksopdracht van VerEsal in het duister. Dit geldt eveneens voor de vertaling van de overgebleven onderzoeksvragen uit VerEsal naar de onderzoeksopdracht van Daslook (= rijksrecherche).

⁶² Bron-1: Notulen hoorzitting Bezwarenadviescommissie WOB van het Korps Nationale Politie gehouden op 21 mei 2015.

Bron-2: Advies Bezwarenadviescommissie WOB van het Korps Nationale Politie, gedateerd 22 juli 2015.

Bron-3: Beslissing op bezwaar en tevens nieuw besluit van de Korpschef Nationale Politie (KNP) op het verzoek om toegang tot het aanvullende BIZ-rapport van augustus 2004, met daarin kritiek op een aantal uitkomsten van het rijksrechercherapport van juni 2004. De KNP wijst de verzochte toegang tot het rapport BIZ augustus 2004 opnieuw af, nu op andere gronden, namelijk dat betreffend rapport volgens de KNP géén door de politie vastgesteld rapport betreft, doch slechts een opinie geeft over reeds eerder verkregen onderzoeksbevindingen. Daarom is het rapport BIZ augustus 2004 volgens de KNP niet vatbaar voor vrijgave onder de WOB.

Opmerking reviewer: Hiermee blijft de kritiek van de BIZ-rechercheurs op het rapport van de rijksrecherche geheim en kan daarmee niet worden aangewend om de resultaten van het rijksrechercherapport in vraag te stellen.

⁶³ Deze conceptbrief van BIZ aan de vaste Kamercommissie voor Justitie is nooit officieel verzonden. Ook is de brief niet ondertekend en komen er spelfouten in voor die niet gebruikelijk zijn in een officiële brief. Daarom was er aanleiding om enige twijfel te hebben over de authenticiteit van deze conceptbrief. Echter tijdens de review zijn dusdanige feiten bekend geworden aan de reviewer met betrekking tot de totstandkoming van deze conceptbrief, dat er in het kader van de doelstelling van de review niet getwijfeld hoefde te worden aan de authenticiteit van deze conceptbrief, noch aan de inhoud ervan.

⁶⁴ Bewust is hier de term 'overdoen' i.p.v. 'voortzetten' gebruikt, aangezien, in tegenstelling tot wat bijvoorbeeld minister DONNER beweerde, de RR géén gebruik heeft willen maken van de bevindingen van BIZ. De RR heeft alle onderzoeksbevindingen van BIZ ongelezen retour gestuurd en is van nul af aan begonnen met een eigen onderzoek. Dit komt naar voren uit de conceptbrief van BIZ van 27 september 2005 en uit niet in de rijksrecherche rapportage opgenomen details die de reviewer bekend zijn geworden uit het rijksrechercheverhoor van PAALMAN.

⁶⁵ Bron: Brief van de Korpsstaf Nationale politie aan het Arrondissementsparket Oost-Nederland, datum 1 mei 2014, kenmerk 14000481, inhoudende een verzoek om de zienswijze van het OM op grond van de Wet openbaarheid van bestuur.

⁶⁶ Bron: Gelekte conceptbrief van BIZ Gelderland Midden aan de vaste Kamercommissie Justitie, datum 27 september 2005, auteurs J.H.A. de Bruin en P.G. Temming.

Uw kenmerk : WOB zitting 2 december 2015-verdaagd naar 07-01-2016

Ons kenmerk : 090712.05

d.d. 9 november 2015

Onderwerp : openbaarmaking BIZ rapport 25 augustus 2004

Bijlagen : 7 (zeven)

RAPPORT

Door mij Jan Hendrik Paalman, verbonden aan het particulier onderzoeksbureau Paalman en de Roy van Zuydewijn Recherche, te Rijssen, vergunning verleend door het Ministerie van Justitie en Veiligheid onder Nummer POB 982 werkende conform de voorschriften gesteld bij de Wet Bescherming Persoonsgegevens daar geregistreerd onder nummer: M1284849 en in het bezit van het keurmerk particuliere recherchebureaus van de B.P.O.B.

Wordt het volgend gerelateerd:

Door mij wordt in verband met de zitting bestuursrechter rechtbank Zwolle d.d. 2 december 2015 mbt. het openbaar maken van het BIZ rapport d.d. 25 augustus 2004, het volgende gerelateerd:

Allereerst:

“De overheid heeft zich in de vuurwerkcramp met een strafrechtelijk onderzoek bemoeid het geen resulteerde in een gecreëerde verdachte met gecreëerd bewijs en een onschuldig veroordeelde.”

Reeds op 29 november 2006 vond er een zitting plaats bij de bestuursrechter te Almelo in de WOB procedure mbt. het niet verstrekken door het Minister van Veiligheid en Justitie van de “verklaringen” opgenomen door BIZ en door de Rijksrecherche in 2003 en 2004.

Als getuigen waren bij deze zitting opgeroepen:

J. de Bruin Hoofd BIZ politie Gelderland Midden en P. Temming projectleider BIZ.

Door advocaat Peters uit Amersfoort werden op verzoek van de rechtbank de vragen toegestuurd die Peters tijdens de zitting aan Temming en de Bruin zou stellen. De Bruin was door het hele gebeuren zwaar aangeslagen en helaas niet in staat om de zitting bij te wonen.

Door Peters werd tijdens de zitting aan Temming de vraag gesteld hoe de overname ging van BIZ onderzoek naar RR onderzoek.

Terstond werd door de voorzitter, W.F. Claessens, Temming verboden om hier antwoord op te geven en werd Peters verboden nadere vragen te stellen.

Door de voorzitter werd aangegeven dat deze zitting alleen diende of de Minister terecht de verklaringen niet openbaar wilde maken en verder niet.

Door Peters werden verder geen andere vragen gesteld.

Dit is ook de reden dat thans door ons niet is verzocht om het horen van BIZ medewerkers.

Onderstaande medewerkers deelden mij mede dat hun omtrent dit onderzoek een zwijgplicht was opgelegd, maar dat zij wanneer zij voor de rechter zouden staan, zij hun volle medewerking zouden verlenen.

Uitspraak d.d. 10 januari 2007 LJN AZ5879 rechtbank Almelo 05/440 WOB N1 A

Door mij werden in de periode 2007 tot heden Jan de Bruin- Peter Temming en Pieter Wagener geïnterviewd.

Zij gaven ondubbelzinnig aan dat toen de Rijksrecherche het BIZ onderzoek in december 2003 overnam en in juni 2004 met hun rapportage naar buiten kwam, deze rapportage niet klopte met de rapportage en bevindingen van hun onderzoek.

“Uit hun onderzoek was nl. gebleken dat de rechterlijke macht opzettelijk was misleid en dat er strafbare feiten waren gepleegd door leden van het Tolteam.”

Opmerkelijk was dat Rijksrecherche geen belang had bij een overname gesprek voor de informatie die het BIZ team tussen de oren had zitten, wat normaliter wel gebruikelijk was.

Door Jan de Bruin werd mij medegedeeld dat zij in de voortgang van het RR onderzoek ergens in mei 2004 een onderhoud hadden met de leider van het Rijksrecherche “Stoplicht team” ovj. H. van der Meijden.

Deze deelde mede dat door Rijksrecherche geen enkele onderbouwing was gevonden voor de conclusie van het BIZ rapport.

Toen de Bruin hier vervolgens kritische vragen over stelde antwoordde vd Meijden dat dit hun onderzoek en rapportage waren en dat zij hun mond moesten houden en niet moeilijk moesten gaan doen.

Tevens zei vd. Meijden dat deze stukken vanaf heden staatsgeheim waren.

Door Jan de Bruin werd en Peter Temming werd vervolgens een rapportage opgemaakt d.d. 25 augustus 2004 nav. het rapport van Rijksrecherche.

Hieruit bleek dat het Rijksrecherche onderzoek een doofpot onderzoek was, met name mbt. het onderzoek rond de rode sportbroek.

De doofpot kon blijven bestaan door de beperkte onderzoeksopdracht. Cruciale getuigen welke wel door BIZ werden gehoord, werden niet door Rijksrecherche gehoord, omdat deze buiten de onderzoeksopdracht vielen.

Deze BIZ rapportage werd in augustus 2004 aan korpsbeheerder J. Mans en Korpschef Deelman overhandigd en in september 2004 werd deze rapportage aan ovj. Van der Meijden overhandigd. Bij de overhandiging werd e.e.a. door de Bruin toegelicht. Zie verder bijlage 1.

Door ons werd de WOB procedure mbt. het openbaar maken van de genoemde BIZ verklaringen en RR verklaringen voortgezet het geen uiteindelijk resulteerde in 2 uitspraken van de Raad van State, d.d. 11 april 2011 en 21 april 2014 dat de verklaringen niet openbaar mochten omdat de staat dan onevenredig benadeeld zou worden.

Door de Minister van Justitie en Veiligheid mr. Donner, werd in 2006 op Kamervragen aangegeven dat deze verklaringen strafrechtelijke persoonsgegevens bevatten en daarom de hoogste mate van privacy bescherming genoten.

De verklaringen van BIZ en Rijksrecherche zijn tijdens de zittingen door de bestuursrechters en Raad van State, nadat wij toestemming voor inzage hadden gegeven, ingezien. Desondanks kwam zoals vermeld op 21 april 2014 het antwoord van de Raad van State dat bij openbaarmaking van de verklaringen de Staat onevenredig zou worden benadeeld.

Vervolgens werd door ons begin 2014 aan burgemeester den Oudsten verzocht om de BIZ rapportage van 25 augustus 2004.

Den Oudsten stuurde dit WOB verzoek door naar de korpschef Nederlandse politie G. Bouman.

Door com. Visscher werd om advies gevraagd aan het OM Arnhem, Hoofdofficier Zandee. Uit deze brief blijkt dat de `verklaringen` opgenomen door BIZ in 2003 deel uit maken van deze rapportage, evenals een tijdlijn over de rode sportbroek. Zie verder bijlage 6

Door de korpschef werd uiteindelijk beslist dat hij de rapportage niet openbaar maakte, omdat het geen WOB document was, maar een persoonlijk visie. Zie verder bijlage 7

Door Temming en de Bruin werd mij ondubbelzinnig medegedeeld dat het een officiële rapportage was die door hun in augustus en september 2004 aan Mans/Deelman en vd. Meijden was verstrekt.

Door de Raad van State worden deze verklaringen NB als WOB document gezien en nu ze deel uit maken van het rapport van 25 augustus 2004 is het geen WOB document maar vallen deze volgens Korpschef politie Nederland onder een persoonlijke visie!!

Door de Bruin werd mij medegedeeld dat hij geen enkel vertrouwen meer had in het recht in Nederland en dat hij het door het hele gebeuren hij zwaar was beschadigd, Zie verder bijlage 3 ook Temming en Wagener gaven aan dat zij door dit onderzoek zwaar in de stress waren geraakt.

Bijlagen:

- 1 de brief van BIZ gericht aan de vaste Kamercommissie van Justitie en veiligheid d.d. 27 september 2005
- 2 de rapportage van BIZ aan Korpsbeheerder Mans d.d. 16 november 2003.
- 3 de 2 brieven van Jan de Bruin gericht aan J. Paalman d.d. juli en augustus 2009
- 4 Brief Teeven november 2010 na gesprek d.d. 04 september 2009 en mail 2010.
- 5 Gesprek RTV Oost Rob Vorkink met Jan de Bruin mei 2013
- 6 brief Korpschef Nederland voor advies aan Hoofd ovj Zandee. 1 mei 2014
- 7 beslissing Korpschef politie Nederland d.d. 27 mei 2014

Waarvan door mij naar waarheid is opgemaakt dit rapport.
Indien nodig zal deze rapportage door mij onder ede worden bevestigd.

Opgemaakt en gesloten te Rijssen, 9 november 2015.

J.H. Paalman